

lase kuidagiviisi tarvilisena paista kontori sulgemist ning ärakaotamist ja et ladukohta kestva üleviimise kavatsus linnade vastastikuse võistluskadeduse tõttu leiab algusest peale vähe poolehoidu. Eriti poleks Tallinna ja ordu iial võinud leppida säärase uue korraga, mis töötas Tartu linnale ja piiskopile äraarvamatuid kasusid. Nii siis võis kõne alla tulla paljalt ajutine, möödaminev kaubandusliku tegevuse ülekandmise kavatsus, mille teostamisele aga ei juletud asuda, kuid mis ka siiski oleks toonud Tartule suuri kasusid, nagu siis ka kolm aastat hiljemini, kui ikka veel ei suudetud lahendada kaubanduslikku sõda ning kui ladukohta ületoomise küsimus veel kord tuli arutusele, arvamisel oldi, et vendi ja teised kaugemal läänes asuvad linnad ainult äärmisel hädakorral Liivimaa ladukohta võivad arvestada ja sedagi hulga kõrvaltingimustega. Selleni aga asi ei läinud. Küll aga jõuti — osalt tänu Tartu püüdeile — rahuläbirääkimisteni Novgorodiga, mida pidasid 1392. a. Lüübeki osava esindaja Johann Niebuhri juhatusel Wisby, Riia, Tartu (Wynold Klinckrode) ja Tallinna raadi saadikud, jõudes n. n. Niebuhri rahulepinguni, mille algupärandile vajutasid üheõiguslikena oma pitseri ka Liivimaa linnad. See leping sai pikema enam-vähem vastuvõetava rahuaja alguseks kaubanduses. Kauba-
hoovi juhatamine läks tegelikult täiesti Tartu kätte, kes aga oma sammest aru andis Tallinnale ja, kus see võimalik, tema heakskiitmist nõutas, samuti aga ka teotses linnadepäeva ülesandeil ja hoolitses viimaste peenusteni kontori eest. Siiski kisti ta sisepoliitiliste sekelduste ning raskuste tõttu liiga ruttu kõrvale kaubandushuvide arendamisest, mis muidu ainsaina päevakorral püsisid.

Inkorporatsioonitüli. Tollest ajast, mil küsitav Danzigi läbirääkimiste tulemus 1366. a. kinnitas arusaamist, et vaid riigiõiguslik ühe riigiosa allumine teisele võimaldab püsiva sisemise rahu, katsus ordu kõigi abinõudega oma püüdeis Liivimaa tervikriigi loomisele teostada Liivimaa piiskopkondade kiriklikku inkorporatsiooni Saksa ordu, leides paraja juhuse vahelesegamiseks, kui 1378. a. piiskopp Heinrichi surma tõttu tarvilikuks sai uue piiskopi ametiseseadmise Tartus, kusjuures ta püüdis meelepärase kandidaadina ametisse panna toompraosti Albert Hecht'i, kes, vahest küll toomkapiitli poolt valituna, igatahes polnud mitte kinnitatud paavst Urban VI poolt, vaid oli saanud kinnituse ainult vastaspaavstilt Clemens VII-lt. Fanaatiline orduvastane Dietrich Damerow oli osanud Urban VI-lt nõutada lubaduse ka Tartu piiskopkonna peale ja õnnistati 1379. a. ametisse Praaga peapiiskopi poolt. Tartul, kes senini peaaegu alati oli leidnud piiskopis omade kaubandushuvide arusaaja kaitsja, tuli karta järjest suurenevat kaubanduslikku võistlust ordu poolt; tal oli karta ühes piiskopkonna ordule liitmisega oma iseseisvuse kitsendamist; pealegi oli vaenlikkus ordu vastu Tartus traditsiooniline. Nii oli võetud seisukoht arusaadav: Tartu ei tunnustanud ordu kandidaati, vaid asus toetama Damerowi ja toetas paavsti valitsuse ees ordu vastu esitatud kaebusi; selle peale vastas ordu sõjakäiguga Tartu vastu 1379.—1380. a., leides sealjuures toetust Tallinna poolt, mis küll seisis väljaspool viimase kohustusi ja võis oleneda vaid kaubanduslikust kadetsemisest. Muu seas pidi Tartu 1392. a. vastust andma Tallinnale, sest et ta oli lubanud vitaalivendadel ehitada kaks laeva. Kuigi ordu pidi loobuma Hecht'ist ja viimane peapiiskopi ning Tartu linna vahetalitusel oma ameti maha pani, siiski omandas vahejuhtumus palju teravama kaju peale seda, kui Damerow, kes nüüdsest peale oli asunud oma piiskopkonda, hakkas süstemaatiliselt koguma peale piiskopkonna inkorporeerimist orduvaenulisi elemente Tartusse, muutes viimase keskuseks orduvastasele koalitsioonile, millesse kuulusid välisriikidest Pommeri ja Meklenburgi ning lepingliidu kaudu, mille